

MEDIJI O ZDRAVSTVU

ponedeljak, 12. septembar 2022.godine

RTS- "Dedinje 2" – za pola godine urađeno više od hiljadu intervencija, u jednom danu 21 operacija na srcu

RTS- Kada transplantacija matičnih ćelija može da se radi u Srbiji, a kada deca moraju u inostranstvo

RTS- Anonimna stručna pomoć uz aplikaciju "Uvek uz tebe" može sprečiti samoubistvo

NOVOSTI- DOZA PREMA POTREBAMA PACIJENTA: Svaki deseti ima previše, a svaki drugi premalo lekova u krvi

POLITIKA- Virus korona je bio pogubniji za muškarce

The screenshot shows a news article from RTS titled "Dedinje 2" - za pola godine urađeno više od hiljadu intervencija, u jednom danu 21 operacija na srcu. The page includes a video thumbnail of a surgery, several smaller images, and a sidebar with various news snippets.

"Dedinje 2" – za pola godine urađeno više od hiljadu intervencija, u jednom danu 21 operacija na srcu

Pre tačno šest meseci otvoreno je "Dedinje 2". U najsavremenijim salama nove zgrade, urađeno je više od hiljadu intervencija. Najavljuju da im je cilj da liste čekanja budu što pre ukinute, kao i dodatna ulaganja i u opremu i u kader.

Građani Srbije najčešće obolevaju i umiru od bolesti srca i krvnih sudova. Te bolesti, svake godine odnesu više od pedeset pet hiljada života. Sve češće pogađaju i mlade osobe.

"Danas sam odlično. Posle šestog dana izlazim. Ušao sam zbog zamene aortne valvule", navodi 35-godišnji Mikio Suzuki.

Zato i ne čudi što je prijemni prostor pun već u ranim jutarnjim satima i ne čudi što su i kapaciteti jedinica za intenzivnu negu puni, a imaju trideset dva kreveta.

Koliko se dnevno operiše

Kardiohirurški tim čini oko trideset hirurga, a dnevno urade od deset do dvanaest operacija.

"U hibridnoj sali, gde je moguće uraditi sve najkomplikovane pacijente. Zajedno rade interventni radiolozi, kardiolozi, kardiohirurzi. Kombinujemo karotidnu, aortnu i srčanu hirurgiju", navodi prof. dr Slobodan Mićović, šef Kardiohirurgije Institut za kardiovaskularne bolesti "Dedinje".

Ističe da operišu sedam dana nedeljno, kao i da su u drugoj polovini meseca za hitne pacijente iz zemlje i regionala otvoreni dvadeset četiri časa.

Koje su novine

Prof. dr Petar Otašević, upravnik Klinike za kardiologiju u Institutu "Dedinje" kaže da u staroj zgradi nije bilo uslova, te da su imali samo četiri ambulante.

"Danas imamo 15 ambulanti, hol, najsavremeniju opremu i vrhunske uslove. Za šest meseci, kako je 'Dedinje 2' otvoreno, povećali broj ambulantnih pregleda za oko 30 odsto", objašnjava Otašević.

Imaju i Centar za urođne srčane mane i saradnju sa klinikama u Italiji i Engleskoj.

U Odeljenju za elektro-fiziologiju, pomoć dobijaju pacijenti sa poremećajem srčanog ritma: oni kojima preskače srce iz zemlje i regiona. Ponosni su na evropske i svetske rekorde postignute u novoj zgradici.

Otašević ukazuje da nije reč jedino o zgradici, već i o kvalitetu opreme. "Suštinski je dobitak nova i savremena oprema, sa kojom ne zaostajemo ni u jednom segmentu za svetskim klinikama", kaže upravnik Klinike za kardiologiju u Institutu "Dedinje".

U jednom danu čak 21 operacija na srcu

Prof. dr Milovan Bojić, direktor Instituta "Dedinje" ističe da su uspeli u jednom danu da urade 21 veliku operaciju na srcu.

"To su operacije sa mašinama za vantelesni krvotok. Pretekli smo klinike u Nemačkoj, Francuskoj i Španiji. Uspeli smo u jednom danu da uradimo 13 TAVI valvula i potučemo kliniku u Lajpcigu. Za to je neophodna dobra logistika i osoblje", ukazuje Bojić.

Dodaje da rade punim kapacitetima, te da u ovom trenutku 664 pacijenata čeka na operaciju srca.

U iščekivanju da bude završena rekonstrukcija stare zgrade, nastavljaju ulaganje u mlade kadrove. U "Dedinju 2" krajem septembra biće instalirana i nova nuklearna magnetna rezonanca.

The screenshot shows a news article titled "Kada transplantacija matičnih ćelija može da se radi u Srbiji, a kada deca moraju u inostranstvo". The article discusses the availability of stem cell transplantation in Serbia versus the need for children to travel abroad. The website has a red header with various news categories like Vesti, EuroBasket 2022, Rat u Ukrajini, Magazin, Oko, Sport, Emissije, TV, Radio, RTS, and Ostalo. There are also sections for Novosti, Aktivnosti, and Preporuke. The right sidebar features a weather forecast for Belgrade (18°C, sunny) and a link to the mobile application.

Kada transplantacija matičnih ćelija može da se radi u Srbiji, a kada deca moraju u inostranstvo

U Institutu za majku i dete "Doktor Vukan Čupić" znatno je unapređena procedura transplantacije matičnih ćelija, i veoma mali broj pacijenata mora u inostranstvo, kaže za RTS Dragana Vujić, načelnica Centra za transplantaciju. U Sterilnom bloku trenutno se nalazi troje dece i u narednih mesec dana planirano da se transplantacija uradi kod još šest pacijenta, kaže doktorka Vujić.

U Srbiji, transplantacija matičnih ćelija hematopoeze i koštane srži, kod dece, radi se jedino u Institutu za zdravstvenu zaštitu majke i deteta "Doktor Vukan Čupić". Nedavno je Odeljenje za transplantaciju koštane srži obeležilo 25 godina od otvaranja Sterilnog bloka, a za to vreme urađeno je oko 400 transplantacija.

Dragana Vujić, načelnica Centra za transplantaciju, kaže da se u Sterilnom bloku trenutno nalazi troje dece i da je u narednih mesec dana planirano da se transplantacija uradi kod još šest pacijenta.

Prema njenim rečima, transplantacija matičnih ćelija se radi se kod obolelih od leukemije visokog rizika, kod milodispoznog sindroma koje je najmalignije oboljenje dečjeg doba, kod raka limfnih žlezda ukoliko se bolest vratila i pacijent ne reaguje na citostatsku terapiju.

"Pored ove grupe bolesti, transplantaciju treba uraditi kod dece sa nekim urođenim bolestima, sa određnim oblicima malokrvnosti, kao što je talasemija major, kod urođenog oštećenja kostne srži, kod dece koja imaju imunološki nedostatak", rekla je doktorka Vujić.

Takođe, transplantacija se radi i kod nekih solidnih tumora, kod neuroblastoma.

Kod dece koja treba da idu na transplantaciju zbog solidnog tumora ili raka limfnih žlezda - Hočkinovog limfoma, uvek se radi autologna transplantacija, kada pacijent samom sebi daje matične ćelije, objasnila je doktorka.

"U svim ostalim slučajevima se radi allogena transplantacija, tj. potreban je davalac, bilo da je u to od nekoga u porodici ili se donor nalazi u registru davalaca", rekla je doktorka Vujić.

Prema njenim rečima, u Institutu za majku i dete znatno je unapređena procedura transplantacije, i veoma mali broj pacijenata mora u instranstvo.

U toku je kampanja "Osloni se na mene", sa ciljem povećanja broja potencijalnih davalaca u registru davalaca koštane srži.

Doktorka Vujić je istakla da ukoliko budemo imali više potencijalnih davalaca, veće su šanse za naše pacijente.

"U našem registru donora smo samo za jedno dete uspeli da nađemo davaoca", rekla je doktorka i istakla, da kada nađete davaoca u svom registru, sve procedure idu brže.

Sama procedura uzimanja ćelija nije bolna i davalac se brzo oporavi, navela je doktorka Vujić.

The screenshot shows a news article from PTC (Pravilnik Televizije Crne Gore) dated Saturday, 10 September 2022, at 20:00 - 21:32. The article is titled 'Anonimna stručna pomoć uz aplikaciju "Uvek uz tebe" može sprečiti samoubistvo'. It discusses the impact of the COVID-19 pandemic on suicide rates and the role of the 'Uvek uz tebe' app in prevention. The page includes a sidebar with news items like 'Kako su prije kaznile da je umrla kraljica Elizabeth II', 'Očeo 25.000 dinara uz mogućnost pohrane na Voždovcu', and 'MUD: Sajamimo na umstvaranje 32 tona supstance za proizvodnju senetičke droge'. There are also sections for comments and social media links.

Anonimna stručna pomoć uz aplikaciju "Uvek uz tebe" može sprečiti samoubistvo

Broj samoubistava u poslednje četiri godine smanjen je 12 odsto, a pandemija kovida nije bitnije uticala na rast stope mentalnih poremećaja, kažu na klinici "Laza Lazarević" koja je na svetski dan prevencije samoubistava promovisala aplikaciju "Uvek uz tebe".

Statistika pokazuje da nas je sve više depresivnih, anksioznih, sa paničnim poremećajima, ali dobra vest je da iako su to faktori koji, pored narkomanije i genetskog nasleđa, mogu voditi ka suicidu, opada broj samoubistava.

"Porast broja suicida je, iako postoji opšti pad, primećen u grupi ljudi starijih od 65 godina, i to ono što nas podseća da bez obzira na dobre opšte rezultate nikada ne sme da se prekine intenzivan rad u oblasti zaštite mentalnog zdravlja", navodi v. d. direktora Psihijatrijske klinike "Laza Lazarević" Ivana Stasićević Karićić.

zaštite mentalnog zdravlja", navodi v. d. direktora Psihijatrijske klinike "Laza Lazarević" Ivana Stašević Karličić.

Do suicida najčešće dolazi kada se mentalni poremećaji ne prepoznaju na vreme i ne leče.

"Svaka promena koja se tiče funkcionalnosti u kući, na poslu, u emocionalnim odnosima jeste dobar povod da se razgovara s tom osobom i zašto da ne potraži stručnu pomoć koja je dostupna", ističe doktorka Stašević Karličić.

Za prevenciju nikada nije kasno, a zahvaljujući razgovoru sa stručnjacima mnogi životi su spaseni. Uz aplikaciju "Uvek uz tebe" komunikacija je pojednostavljena i kroz testove omogućena samoprocena.

"Kroz sadašnji aktuelan život mladi prolaze situacije anksioznosti i brojnih drugih psihijatrijskih poremećaja koji se nažalost češće javljaju nego što je to bilo nekad", kaže Luka Marošanin iz studentskog parlamenta Beogradskog univerziteta.

Kroz aplikaciju je obezbeđen svakodnevni direktni kontakt sa lekarima i psiholozima, uz garantovanu anonimnost.

The screenshot shows a news article titled "DOZA PREMA POTREBAMA PACIJENTA: Svaki deseti ima previše, a svaki drugi premalo lekova u krvi". The article discusses a study by researchers from the Faculty of Pharmacy at the University of Belgrade, which found that many patients are prescribed unnecessary amounts of antidepressants. The article includes a photo of a woman sitting outdoors and a sidebar with other news items.

DOZA PREMA POTREBAMA PACIJENTA: Svaki deseti ima previše, a svaki drugi premalo lekova u krvi

NEVOLJA koja prati mnoge pacijente obolele od depresije, čiji broj je pandemija kovida povećala za trećinu, jeste da ne reaguju na postojeće lekove, a novih još nema na pomolu.

Da bi se ovaj terapijski neuspeh prevazišao, istraživači sa Farmaceutskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, uz podršku Fonda za nauku Republike Srbije, sproveli su ispitivanje koje je pokazalo da lečenje depresije i anksioznih poremećaja može da bude efikasno ako se tačno utvrdi koje doze pacijentu obezbeđuju dovoljne količine leka u krvi, a da istovremeno ne štete jetri.

U istraživanju laboratorije za neurobiologiju emocija (NEMO) Farmaceutskog fakulteta u fokusu je bila korisnost personalizacije terapije veoma često propisivanog antidepresiva "escitaloprama". Ovaj lek u svetu koristi više od 50 miliona ljudi, a u Srbiji se godišnje propiše i proda više od 200.000 kutija ovog medikamenta, koji sedam različitih farmaceutskih kuća nudi u svojim pakovanjima i pod različitim nazivima.

- U našem dvogodišnjem istraživanju učestvovalo je blizu sto pacijenata Instituta za mentalno zdravlje u Beogradu, koji su otpočeli terapiju depresije lekom "escitalopramom" u standardnoj dozi od 10 miligrama dnevno - kaže za "Novosti" prof. dr Marin Jukić, vođa istraživačkog tima. - Merena je koncentracija leka u krvi i primećeno je da je u standardnom režimu doziranja svaki dvadeseti pacijent predoziran, a da je gotovo svaki drugi pacijent imao nedovoljne količine leka u krvi. Kada su psihijatri na osnovu ovih informacija promenili dozu, pacijenti su odgovorili bolje na terapiju, a oboleli kojima je doza podignuta nisu bili izloženi dodatnim neželjenim efektima.

Profesor Jukić objašnjava da aktuelni terapijski vodiči uglavnom definišu standardne doze koje se propisuju svim pacijentima:

- Ova praksa ne odgovara svakom pacijentu zato što mnogi pri ovim dozama nisu izloženi optimalnoj količini leka, što može da rezultira nedovoljno dobrim odgovorom na medikament ukoliko ga je premalo, ili neželjenim dejstvima ukoliko ga je previše. Jer, važna je i telesna težina pacijenta, kao i da li piće više lekova svakodnevno.

Svaki lek ima svoje dobre i loše strane. Loše su one da može da ošteti jetru i bubrege.

- Moderne tehnike molekularne dijagnostike dozvoljavaju da na osnovu određivanja genetske strukture i biohemičkih parametara predvidimo kom pacijentu treba viša, a kojem niža doza - kaže naš sagovornik.

- Posle toga, kada terapija odmakne, tačno i precizno određivanje koncentracije leka u krvi omogućava da se ovo predviđanje još jednom proveri. Na ovaj način svaki pacijent dobija odgovarajuću individualnu dozu, što je osnova za personalizaciju lečenja i što garantuje najveću moguću dobrobit od nekog leka.

Svetske vodeće psihijatrijske kliničke prakse kao što su "Mejo" klinika u Ročesteru i Univerzitetska "Diakonhjemet" bolnica u Oslu, već su uvele ove metode molekularne dijagnostike. Njihovi psihijatri redovno dobijaju izveštaje iz specijalizovanih laboratorijskih koji im pomažu pri lečenju pacijenata.

- NEMO laboratorija sarađuje sa grupom profesora Espena Moldena iz Osla i njihov trenutni cilj jeste da prikupe novac koji je neophodan za otvaranje ovakve jedne laboratorije u Srbiji. Ona bi onda pružala uslugu preciznog određivanja koncentracije psihijatrijskih, ali i ostalih lekova u krvi pacijenata u našoj zemlji - kaže profesor Jukić.

OPIJATI

U NEDOSTATKU efikasnih lekova, psihijatri su se okrenuli i supstancama koje se tradicionalno koriste kao opojne droge, kao što su ketamin, LSD i psilocibin.

- Američka agencija za hranu i lekove je čak odobrila za upotrebu i registrovala ketamin kao lek izbora za depresivne pacijente sklone suicidu, a koji ne odgovaraju na klasičnu terapiju antidepresivima - pojašnjava profesor Jukić.

ПОЛИТИКА

The screenshot shows a news article from Politika.rs. The title is "Virus korona je bio pogubniji za muškarce". The author is Dragana Jokić-Stamenković. The date is Ponedeljak, 12.09.2022. u 08:58. The article discusses the higher mortality rate of COVID-19 among men compared to women. It includes a photo of a medical professional in a lab setting. To the right, there is a sidebar with a red banner for "MOJ ЖИВОТ У ИНОСТРАНСТВУ" and a weather forecast for Belgrade.

Virus korona je bio pogubniji za muškarce

Kada se saberu statistički podaci i brojke preminulih od kovida 19 i zbog njega, dobijaju se mnogo veće brojke od zvanično sračunatih

Broj zaraženih virusom korona i dalje nije zanemarljiv. Ovih dana kod nas premašuje brojku od 3.000 novoobolelih dnevno, ali je prepolovljen u odnosu na vrhunac ovog, sedmog, talasa pandemije, dostignut pre oko mesec dana, i nosi blaže posledice po stanovništvo, pa se o njemu ne govori kao ranije. Iako poprilično nepredvidiv virus, već neko vreme populaciji ne priređuje iznenađenja i mutira u ustaljenoj omikron varijanti, što brojni stručnjaci vide kao pobedu vakcinacije na svetskom nivou i početak puta ka obuzdavanju najveće dosadašnje zaraze.

A jedna od nedoumica koju će ona sigurno ostaviti u Srbiji su kontroverze o broju inficiranih i umrlih, koje su neprestano privlačile pažnju javnosti u poslednje tri pandemiske godine. Ovu propratnu pojавu pandemije u zemlji pratio je naučni savetnik sa Instituta za medicinska istraživanja, Univerziteta u Beogradu, dr sc. med. Vladan Čokić, i u analizi „Konačan rasplet o stvarnom broju umrlih od i zbog kovida 19 u Srbiji“ izvukao zaključke o mogućim uzrocima drastično uvećane smrtnosti stanovništva.

Kako navodi, prema podacima Republičkog zavoda za statistiku (RZZS), otkako je stigla korona kod nas početkom marta 2020. do juna 2022. u Srbiji je preminulo 55.965 građana više u odnosu na prethodni desetogodišnji prosek, koji iznosi 102.095 upokojenih godišnje. Podaci Instituta za javno zdravlje Srbije „Milan Jovanović Batut“ govore da je od kovida 19 u zemlji do 31. decembra 2021. zvanično preminulo

12.714 pacijenata – do 30. juna ove godine 16.126. To znači da je od ukupnog broja preminulih u Srbiji, 27,2 odsto pacijenata umrlo od kovida 19, što je gotovo tri puta manje od Hrvatske, gde je 75,2 odsto obolelih od pomenute bolesti preminulo od 2020. do kraja 2021. godine.

– Pokušaćemo da ovu veliku razliku sagledamo iz dva ugla: na osnovu godišnjeg izveštaja o uzroku smrti i prema broju hospitalizovanih pacijenata zaraženih kovidom 19 na respiratoru. Faktori rizika za pacijente obolele od virusa korona su starost, bolesti srca, hipertenzija, šećerna bolest i gojaznost. Prema podacima RZZS-a u 2020. i 2021. u odnosu na prethodnih pet godina, od 2015. do 2019. dolazi do povećanja umrlih od bolesti sistema krvotoka (od 2.000 do 3.500 više godišnje), disanja (od 1.500 do 2.000 više godišnje) i laboratorijski neklasifikovanih (od 1.000 do 1.500 više za svaku godinu). U 2020. u njihovoj statistici otvorena je nova stavka uzroka smrti „šifra za posebne namene“ pod kojom je podvedeno 10.356 umrlih, a pod tom istom stavkom u 2021. zavedena su 27.742 preminula sa napomenom povezanosti sa kovidom 19. Kad sve to saberemo, dolazimo do zaključka da su od kovida 19 i navedenih bolesti u Srbiji preminula 49.692 građanina više u 2020. i 2021. godini nego u prethodnih pet godina (2015–2019), što je čak četiri puta više od zvaničnog broja od 12.714 pacijenata preminulih od virusa korona – podvlači dr Čokić.

Kod nas su približno 8.253 pacijenta bila na respiratorima u kovid bolnicama do kraja 2021. godine, tvrdi dr Čokić. Međunarodne studije su pokazale da se stopa smrtnosti među pacijentima sa koronom na respiratoru, mlađim od 40 godina, kreće od 48 odsto, a kod starijih od 80 godina do 85 odsto. Medijske izjave naših lekara i anesteziologa iz kovid bolnica govore, podseća istraživač, da je smrtnost na respiratoru u prvom talasu iznosila 70 odsto, u drugom i trećem talasu 90 odsto, a sa pojavom delta soja ona je povećana na čak 95 odsto. Sa 90 odsto smrtnosti na respiratorima, dodaje naš savetnik, kod nas je onda približno 7.428 obolelih od virusa korona umrlo na respiratorima u kovid bolnicama u toku 2020. i 2021. godine. To bi onda bilo 58,4 odsto od ukupnog broja umrlih od kovida 19 prema podacima Instituta „Milan Jovanović Batut“, podvlači naučni savetnik sa Instituta za medicinska istraživanja.

– Navedena obrada godišnjih izveštaja ide u prilog tome da je od i zbog kovida 19 preminulo oko četiri puta više ljudi u odnosu na zvanične proračune u Srbiji. U prilog navedenoj smrtnosti zbog virusa korona ide i naša razlika u broju preminulih po polovima, koja prati svetski fenomen da zaraženi muškarci češće umiru i imaju težu kliničku sliku od žena. Razlika u smrtnosti između polova ukupno za obe pandemijske godine 2020. i 2021. iznosila je 7.244 više preminulih muškaraca u Srbiji, što je oko sedam puta više od prosečne godišnje razlike (494) u prethodnih pet godina. Takođe, samo pod novom šifrom „za posebne namene“, povezanom sa kovidom 19, u 2020. i 2021. godini preminulo je 5.596 više muškaraca, govore podaci Republičkog zavoda za statistiku. Cifre su svakako poražavajuće s obzirom na belu kugu i iseljavanje mladih – podseća dr Vladan Čokić.